

ESAS NO : 1982/254

KARAR NO : 1984/475

ZET : Askerlik hizmet ve görevi ile ilgili olmayan suça ait davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : A.Şakir Tecirlioğlu

O L A Y : Sanık Pilot Yzb.Ahmet Şakir Tecirlioğlu 22.6.1975 günü saat 18.00 sıralarında Kıbrıs Türk Federe Devleti Bayraktarlığı'na ait G.D.520 plâkalı Mercedes aracı ile Kıbrıs-Yeşilköy-Yalusa karayolu üzerinde seyrettiği sırada karşı yönden gelen konvoy halindeki araçlardan Hasan Murat yönetimindeki aracı tehlikeli surette sıyırdıktan sonra trafik icap ve işaretlerine uygun olmayan aşırı sürat nedeni ile şoför Ertürk Yalçın yönetimindeki 421302 plâka nolu kurtarılmış Pasat marka aracın arka çamurluğuna çarpması sonucu direksiyon hakimiyetini kaybederek sözü geçen aracı takip etmekte olan Halil Helvacıoğlu yönetimindeki F.U 656 plâkalı araca süratle çarpması sonucu, araçta bulunan Halil Helvacıoğlu,Refika Helvacıoğlu,Halit Hüseyin Helvacıoğlu,Refika Hüseyin Helvacıoğlu adındaki Kıbrıs'lı vatandaşların ölümüne,Hüseyin Halil Helvacıoğlu'nun 60 gün,Şerife Hüseyin Helvacıoğlu'nun 90 gün iş ve güçlerine engel olacak biçimde yaralanmalarına neden olduğu,sanık Deniz Yzb.Atilla Altunlugil'in 22.6.1975 tarihinde şoför er Ertürk Yalçın yönetimindeki Mağosa Liman Bogaz Komutanlığı'na ait Voksvagen Pasat marka araç ile birlikten ayrılıp,Kıbrıs Sazlı köye geldikten sonra bu yerden sözü geçen aracın direksiyonuna geçerek Yalusa köyüne kadar aracı bizzat kullanmak suretiyle askerî hizmete tahsis edilen kurtarılmış aracı hususi menfaatinde kullandığı iddiasıyla haklarında sanık A.Şakir Tecirlioğlu'nun eylemine uyan TCK.nun 455.,diğer sanık Atilla Altunlugil'in Askerî Ceza Yasası'nın 130.maddesi uyarınca cezalandırılmaları istemiyle Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri Komutanlığı Askerî Savcılığı'nca kamu davası açılmıştır.

.Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri Komutanlığı Askerî Mahkemesi;19.10.1979 gününde, 1979/7-949 sayı ile;sanık binbaşı A.Şakir Tecirlioğlu'na atılı tedbirsizlik ve dikkatsizlikle birden ziyade kişinin ölümüne ve yaralanmasına sebebiyet vermek suçundan dolayı

.../...

suçun, askerî bir suç olmaması, askerlik hizmet ve görevi ile ilgili bulunmaması, ayrıca Askerî Yargıtay İctihatları Birleştirme Kurulu'nun ittihaz ettiği 2.7.1979 gün, 1979/1-1 sayılı kararı ile Kıbrıs'taki silâhlı kuvvetler bakımından harp hükümlerinin uygulanmayacağı, Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nin Türkiye'deki asker mahkemelerde kovuşturma olanağı bulunan suçlarla görevli olacağına neticeye bağlanmış olması nedenleriyle mahkemenin görevsizliğine dosyanın Bakanlık mütealâasına uygun olarak Ankara Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmesine, diğer sanık Bnb. Atilla Altunlugil'in duruşmada ortaya çıkan tedbirsizlik ve dikkatsizlikle birden ziyade kişinin ölümüne ve yaralanmasına sebebiyet vermek suçundan dolayı gerekli kanunî takibatın yapılması için K.T.P.K.K.lığına suç ihbarında bulunulmasına, sanık Binbaşı Atilla Altunlugil'in askeri vasıtayı hususi menfaatte kullanmak suçu sabit görüldüğünden Askerî Ceza Kanunu'nun 130. maddesi gereğince cezalandırılmasına karar vermiştir.

Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesi: 10.12.1981 gününde, 1981/220-178 sayılı ile; 353 Sayılı Yasa'nın 9. maddesindeki şartların gerçekleştiği, nitekim sanıkla birlikte dava açılan Binbaşı Atilla Altunlugil hakkında Askerî Ceza Yasası'nın 130. maddesi uyarınca mahkûmiyet hükmü tesis edildiği, bunlara ilâveten CMUK'nun 8. maddesi suçun işlendiği yer mahkemesinin görevli olacağı amir hükmünü getirdiği, aynı yasanın 9. ve 10. maddelerinin olayda uygulama olanağı bulunmadığı gerekçeleriyle görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece, her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 Sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirtilen olumsuz görev uyumsuzluğu doğmuş olmakla, dava dosyası Ankara C. Savcılığının 15.3.1982 günlü, Esas 1981/11726 sayılı yazısı ekinde Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmiştir.

Askerî Yargıtay Başsavcılığı; 8.9.1984 günü, 1984/2675-2288 nolu düşünce yazısında Türkiye'nin 1974 yılında Kıbrıs'ta başlattığı Barış harekâtı sebebiyle Kıbrıs'a giden asker kişiler hakkında "Savaş Hali" hükümlerinin uygulanacağını Bakanlar Kurulunca çıkarılan 25.11.1974 tarih ve 7/9089 sayılı kararname ile belirtildiği, buna göre 353 Sayılı Yasa'nın 14. maddesi de dikkate alınarak asker kişilerin orada işledikleri tüm suçlar bakımından Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri Komutanlığı Askerî Mahkemesinin yargılama yetkisine sahip bulunduğu kabul edildiği ve uygulamanın bu suretle yapıldığı, ancak 1983 yılı Kasım ayı ve onu takip eden günlerde cereyan eden olayların ve düzenlemelerin bu mahkemenin görevlerinde ve yargılama hakkının kullanılmasında bazı değişiklikler meydana getirdiği, bunlardan birincisinin 1211 sayılı seferberlik kanunu yürürlükten kaldırılan 2941 sayılı Seferberlik ve Savaş Hali Kanununun yürürlüğe girmesi ve buna istina-

den Bakanlar Kurulunca 26.11.1983 gün,1983/6851 sayılı kararnamenin yayınlanması,diğerinin Askeri Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulunun 9.12.1983 gün,1983/4 sayı ile; "2.7.1979 gün ve 1979/1-1 sayılı İçtihadı Birleştirme Kurulu Kararının değiştirilmesine yer olmadığı, ayrıca 2941 Sayılı Seferberlik ve Savaş Hali Kanununun 22.maddesi ile 1211 sayılı eski kanun yürürlükten kaldırılmış olduğundan gerek 1974 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ve gerekse 1983 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ve gerekse 1983 tarihli Bakanlar Kurulu Kararının dayanaksız hale geldiği ve uygulama kabiliyetinin bulunmadığına" karar verilmesi,sonuncusunun da 15.11.1983 tarihinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin Bağımsız bir devlet olarak kurulması ve Türkiyenin de bu devleti tanınması olduğu,hal böyle olunca 353 Sayılı Yasa'nın 9.maddesine göre Kıbrısta'ki asker kişilerin Askerî Yargıya tabi olan suçları dışında kalan suçları ile yargılama yapmanın mezkûr askerî mahkemenin görevi dışında kaldığı ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Mahkemelerinin yetkili olacağıının kabul edilmesi gerektiği,ancak olayımızdaki sanık Türkiye'ye gelmiş olduğundan yurt dışında suç işleyen Türk Vatandaşları ile ilgili TCK.nun 4.5.maddeleri ile CMUK.nun 9. ve 10.maddeleri gözönünde tutularak sanığın Türkiye'de ikametgahının bulunduğu yer Adli Yargı mahkemesince yargılanması gerektiğini belirtmiştir.

Cumhuriyet Başsavcılığı;22.3.1982 gün, TM.204 sayılı düşünce yazısında; sanığın üzerine atılı suçun niteliğine,harp hükümlerinin sanık hakkında uygulanamayacağına dair askeri Yargıtay İçtihadı birleştirme kararına,sanığın Ankara'da ikamet etmekte olmasına ve Askeri Mahkeme kararındaki gerekçeye göre yerinde görülmeyen Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasının uygun olacağını belirtmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü;Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda-Y.İsmet Ayer,A.Mazhar Akman, Mustafa Aksoy,Necati Karakiş,Ergun Argon ve Yavuz T.Özgen'in katılmaları ile yaptığı, 10.12.1984 günlü,toplantıda geçici raportör Hâkim Tulez Barutoğlu'nun raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan;toplantıya,Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Önder Ayhan'ın Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Olay,22.6.1975 tarihinde Yüzbaşı Ahmet Şakir Teciroğlu'nun görevli olduğu Lefkoşe Bayraktarlığına ait GD 520 plâkalı araç ile Yeşilköy-Yalusa karayolunda seyrettiği sırada tedbirsizlik ve dikkatsizlikle karşı yönden gelen ve yine Kıbrıs'ta gö-

revli olan Deniz Binbaşı Atilla Altunlugil'in şoför er Ertürk Yalçın'dan alarak kullandığı aracın arkasında bulunan Kıbrıs plakalı sivil otomobile çarpması sonucu, dört Kıbrıs vatandaşının ölümüne, birisinin doksan gün, diğerinin de altmış gün iş ve gücünden kalacak biçimde yaralanmalarına neden olmaktan ibarettir.

Genelkurmay Başkanlığı'nca Kıbrıs'ta Bayraktarlık emrinde görevlendirilen sanık Yüzbaşı A.Şakir Tecirlioğlu'nun asker kişi olduğu, Kıbrıs'ta askerlik hizmeti nedeni ile bulunduğu, olay sırasında da görevli olmasından dolayı araç kullandığı kuşkusuzdur.

353 Sayılı Yasa'nın Askerî Mahkemelerin görevini gösteren ikinci bölümünü "Genel Görev" başlığını taşıyan 9.maddesine göre; Askerî Mahkemeler kanunlarda aksi yazılı olmadıkça, asker kişilerin askerî olan suçları ile bunların asker kişileri aleyhine veya askerî mahallerde yahut askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevlidirler.

Sanığa atılı tedbirsizlik ve dikkatsizlikle ölümüne neden olmak suçu, Askerî Ceza Yasası'nda yazılı bir suç olmadığı gibi, bu yasa ile TCK.nun atıfta bulunulan bir suç da değildir. Yani askerî suç kapsamında olduğu söylenemez. Suçun, asker kişi aleyhine ve askerî mahalde işlenmediği de açıkça ortadadır.

Suçun, askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işlenip işlenmediği konusuna gelince; dosyada bulunan belgelere göre olay günü sanığın Lefkoşe Bayraktarlığınca gizli bir görevle görevlendirildiği, bu görevi yerine getirmek üzere Yalusa karayolunda seyrettiği sırada tedbirsizlik ve dikkatsizlik sonucu kullandığı araçla maktül ve mağdurlara çarpması sonucu ölümle yaralanmalarına neden olduğu anlaşılmaktadır. Burada görevin yapılması için gidildiği sırada işlenen tedbirsizlik ve dikkatsizlik ile ölümüne ve yaralanmaya neden olma suçunun, verilen görev ile bir ilgi ve irtibatının bulunmadığı açıktır. Bu durumda, askerlik hizmet ve görevi ile ilgisi bulunmayan, ayrıca askerî bir suçta da bağlı olmayan atılı suça ilişkin davanın askerî mahkemenin görevi dışında kaldığı kuşkusuzdur.

Ayrıca Kıbrıs için nihai bir çözüme ulaşıncaya kadar orada kalacağı açıklanan Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri Komutanlığı mensuplarının işlediği tüm suçlar bakımından Türkiye'nin yargılama yetkisinin kabul edilmesine ilişkin, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında suçluların iadesi, adli yardımlaşma ve kuvvetlerin statüsü konularında herhangi bir anlaşma yapılmamış olduğu, Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü'nün 5.11.1984 günlü toplantısında verilen ara kararı gereğince Milli Savunma Bakanlığı'na yazılan aynı günlü, 1982/254 sayılı müzekkereye gelen 21.11.1984 günlü, 1984/...

4579-4 sayılı cevap yazısından anlaşılmaktadır.

Dava konusu olayda, sanık Türkiye'ye gelmiş bulunduğu göre "Yurt dışında suç işleyen Türk Vatandaşları" ile ilgili TC.Yasası'nın 4. ve 5.maddeleri ile CMUY'nın 9. ve 10.maddeleri gözönünde tutulmalı ve bu durum bu açıdan değerlendirilmelidir.

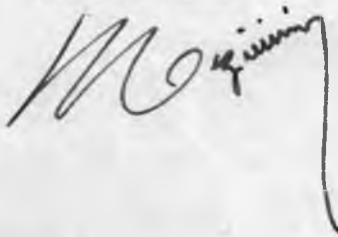
Böyle olunca, askerlik hizmet ve görevi ile ilgisi bulunmayan askerî bir suçta da bağlı olmayan sanığa atılı TCY'nın 455/2.maddesinde yaptırıma bağlanan dikkatsizlik ve tedbirsizlikle ölüme neden olmak suçuna ilişkin bu davanın, açıklanan nedenlerle adli yargı yerinde görülmesi gerektiğinden, Ankara 2.Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

Bu görüşe Başkan Servet Tüzün ile Üyelerden Y.İsmet Ayer ve A.Mazhar Akman katılmamıştır.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Ankara 2.Ağır Ceza Mahkemesi'nin 10.12.1981 günlü, 1981/220-178 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, Başkan Servet Tüzün, Üyelerden Y.İsmet Ayer ve A.Mazhar Akman'ın karşıoyları ve oyçokluğuyla 10.12.1984 gününde kesin olarak karar verildi.

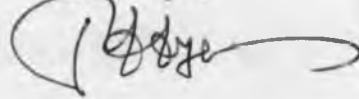
Başkan

Servet Tüzün

Üye

Y.İsmet Ayer

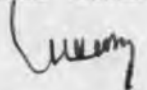
Üye

Mustafa Aksoy

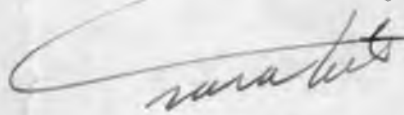
Üye

A.Mazhar Akman

Üye

Necati Karakiş

Üye

Ergun Argon

Üye

Yavuz T. Argon

ESAS NO : 1982/254

KARAR NO : 1984/475

KARŞI OY YAZISI

Dava konusu dikkatsizlik ve tedbirsizlik neticesi bir kaç kişinin ölümüne ve yaralanmasına sebebiyet vermek suçu,Kıbrıs'ta Kıbrıs Türk Barış Kuvvetlerinde görevli askerî kişi tarafından yerli halktan biri aleyhine işlendiğine göre,olumsuz görev uyuşmazlığının çözümlenebilmesi için evvelamirde Kıbrıs'ta bulunan Türk Silâhlı Kuvvetleri'nin statüsü ve sözü edilen suçun görevin yapılması sırasında işlenmiş olup olmadığının birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

1-Kıbrıs Cumhuriyeti; Türkiye ve Yunanistan arasında imzalanan ittifak anlaşmasının ilgili maddeleri gereği, "Kıbrıs Cumhuriyetinin bağımsızlık ve ülke bütünlüğüne doğrudan doğruya veya dolayısıyla yöneltilecek herhangi bir saldırı ve tecavüze karşı korumak,Kıbrıs Cumhuriyeti Ordusu'nun eğitimini sağlamak" gayesi ile Kıbrıs'lı Cumhuriyeti Ülkesinde bir üçlü karargah kurulmuş ve bu nedenle gönderilen 650 kişilik birliğimiz barış hareketinin yapılmasına kadar "barışta işgal" statüsünde Kıbrıs'ta görev ifa etmiştir.

Barış hareketi ile Kıbrıs'a gönderilen Türk Silâhlı Kuvvetleri'nin ise,Bakanlar Kurulu'nun 25.11.1974 günlü, 7/9089 sayılı kararı gereğince,Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri Komutanlığı mensuplarının işleyecekleri bütün suçlara savaş hali hükümleri uygulandığı cihetle; "savaşta işgal" durumu söz konusu olmuş ve bu uygulama devam ederken,8.6.1975 günü yapılan halk oylamasıyla kabul edilen Anayasa gereğince Kıbrıs Türk Federe Devleti kurulduğuna ve bu duruma göre,bu devletin onayı ile Türk Silâhlı Kuvvetleri bu devlet ülkesinde bulunduğu nazaran,bu tarihten itibaren "barışta işgal" statüsü'nün bulunduğu kabul edilerek değerlendirmenin buna göre yapılması içap eder.

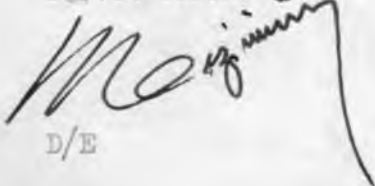
2-Yukarıda açıklandığı veçhile dava konusu olayın Türkiye'de değil,Türkiye Cumhuriyeti hudut ve kara suları dışında ve başlangıçta Kıbrıs Türk Federe Devleti olarak kurulup,bilahare ise 15 Kasım 1983 tarihinde bağımsızlığını ilân edip Kuzey Kıbrıs

Türkiye Cumhuriyeti adını alan bu devletin ülkesinde bulunan Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri Komutanlığı emrinde görevli asker kişinin askerî görevini yaparken bu görev gereği kendisi tarafından bizzat kullanılan ve askerî hizmete tahsis olunan aracın sevk ve idaresindeki dikkatsizlik ve tedbirsizliği neticesi vaki çarpma ile yerli halktan bazı kişilerin ölümüne ve yaralanmalarına sebebiyet vermiş olması şeklinde cereyan ettiği ileri sürüldüğüne göre, davaya bakacak yargı merciinin tayininde Türkiye Cumhuriyeti hudut ve kara sınırları içerisinde işlenecek suçlar için uygulanması gereken 353 Sayılı Askerî Mahkemelerin Kuruluş ve Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun'un 9.maddesinin nazarı itibare alınması düşünülemez.

Saniğa isnat olunan tedbirsizlik ve dikkatsizlik neticesi ölüme ve yaralanmaya sebebiyet vermek suçu, Kuzey Kıbrıs Türkiye Cumhuriyeti Ülkesinde bulunan Kıbrıs Barış Kuvvetleri Komutanlığı mensuplarından asker bir kişi tarafından görevin yapılması sırasında ve görevle ilgili olarak işlendiğine ve Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında bu konuda herhangi bir anlaşmanın da bulunmadığı anlaşıldığına nazaran, gönderen Devlet Kanunu'nun "Bayrak Kanunu" uygulanıp uygulanmayacağına değerlendirilmesi gerekmektedir. Uluslararası teamüle göre, gönderen Devlet Kanunu'nun "Bayrak Kanunu" uygulanması hususu genel bir kural olarak kabul edilmemekle beraber, gönderen Devlet kuvvetlerine suçun görevin yapılması sırasında işlenmiş olması halinde, bir yargı imtiyaz ve dokunmazlığının da tanındığı görülmektedir. Bunun nedeni de, yabancı asker kişinin askerî görevini yaparken bulunduğu ülkede mensup olduğu devleti temsil etmekte olması ve görevin yapılması sırasında işlediği suçlar hakkında Ülke Kanunu'nun uygulanmasını kabul etmenin, Ülke Devletinin yabancı devlet temsilcileri üzerinde kendi yargı yetkisini kullanma anlamına geleceği, bunun ise "siyasi nezaket kurallarına ve Devletlerin karşılıklı bağımsızlıklarına saygı esasına dayanan uluslararası örf" aykırı olacağı şeklinde ifade edilmektedir. Bu duruma göre, dava konusu olayda olduğu gibi Kıbrıs'ta bulunan Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri Komutanlığı mensuplarının görevin yapılması sırasında işledikleri suçlara bu komutanlık askerî mahkemelerinde bakılması gerekeceği görüşü ile çoğunluk görüşüne katılmıyoruz.

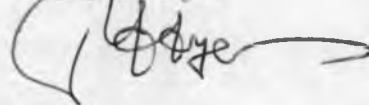
Başkan

Servet Tüzün

D/E

Üye

Y. İsmet Ayer

Üye

A. Nazhan Akman

